

**„A nebudete muset chodit za rabínem.“
500 let hebrejského knihtisku v Čechách a na Moravě**

K 500. výročí od vydání první hebrejské knihy v Čechách a na Moravě, ale i v celé východní a střední Evropě připravilo Židovské muzeum v Praze výstavu, v jejímž rámci si bude od 6. prosince 2012 do 28. února 2013 možno prohlédnout světové unikáty pocházející z nejvýznamnějších sbírek rukopisů a starých tisků v České republice i zahraničí.

Hymny pro šabat a požehnání po jídle, s ilustrací honu na zajíce. Praha, Geršom ben Šlomo ha-Kohen, Meir ben Jaakov ha-Levi Epstein, Chajim ben David Šachor, Meir ben David, 1514.

V prosinci roku 1512 dokončilo konsorcium židovských tiskařů a finančníků v Praze tisk siduru, modlitební knihy pro všední dny a sobotu. České země se díky tomu staly – po několika lokalitách v Itálii, na Iberském poloostrově a Cařihradu – jedním z prvních míst, kde působily tiskárny vedené židovskými tiskaři. Od té doby vycházely hebrejské knihy v Praze a později také v Prostějově, Brně a Mikulově s proměnlivou intenzitou až do první poloviny 20. století.

U příležitosti tohoto výročí připomene výstava, jejíž titul je doslovným citátem ze záhlaví glosáře k hebrejské bibli vydané v Praze roku 1604 Mošem Sertelsem, dějiny a vývoj tohoto kulturního fenoménu především v jeho nejstarším období v 16.-18. století. Vedle obecného vlivu knihtisku na demokratizaci a laicizaci vzdělanosti, vztahu mezi prvními tisky a rukopisy, vývoje v typografii i ve výzdobě a postupného rozrůstání žánrů se expozice zaměřuje především na znaky charakteristické

pro produkci v našich zemích, mimo jiné na pozoruhodně otevřenou spolupráci židovských typografů s jejich křesťanskými kolegy, která po více než sto let ovlivňovala vnější podobu pražských hebrejských tisků. Pozornost bude rovněž věnována jednotlivým tiskařům, autorům, editorům a ilustrátorům.

K vidění bude na 50 originálních tisků, mezi nimi světové unikáty, jako např. jediný dochovaný exemplář nejstaršího pražského tisku z Bodleian Library v Oxfordu či pesachová Hagada z roku 1526 z Braginsky Collection v Curychu, považovaná za jednu z nejkrásnějších hebrejských knih vůbec. Knihy z dílen Pavla Severina a Sixty Palmy Močidlanského z počátku 16. a 17. století, jež mají se soudobými pražskými hebraiky společnou výzdobu či její autory, řezáče dřevořezů, zapůjčily Národní knihovna ČR a Strahovská knihovna Královské kanonie premonstrátů v Praze. Vědeckou knihovnu v Olomouci zastoupí vzácný exemplář z polského Krakova z roku 1534 ovlivněný pražskou typografií a dále dosud neznámý tisk z dílny Avrahama Heidy z roku 1621, který se v knihovně zdejší jezuitské koleje podařilo objevit během přípravného výzkumu. Fondy a sbírky Židovského muzea v Praze budou reprezentovat neméně výjimečné originály: jediný dochovaný exemplář druhého nejstaršího pražského tisku hymnů pro šabat a požehnání po jídle z roku 1514, hebrejská bible z roku 1530, jediný u nás dochovaný prostějovský hebrejský tisk a dále výsledky vlastního výzkumu prováděného v 90. letech v synagogách v Čechách a na Moravě.

Součástí multimediální sekce, v jejímž rámci si návštěvníci budou moci prohlédnout vybrané knihy v digitální podobě, budou vedle detailnějšího zpracování jednotlivých témat tvořit i ukázky z budované on-line bibliografie hebrejského knihtisku na území Čech a Moravy, shrnující výsledky několikaletého systematického průzkumu knižních a sbírkových fondů nejvýznamnějších institucí v Evropě, USA a Izraeli.

Kurátorkou výstavy je Olga Sixtová.

Současně s výstavou vychází v češtině a angličtině monografie „Hebrejský knihtisk v Čechách a na Moravě“, kterou vydává Židovské muzeum v Praze spolu s nakladatelstvím Academia. Kniha, v níž se tým autorů z České republiky i ze zahraničí podrobně věnuje různým aspektům tématu a začleňuje jej do širšího kontextu, je ilustrována více než dvěma sty fotografiemi tisků z desítky sbírek z celého světa. Většina z nich je takto publikována vůbec poprvé.

**„A nebudete muset chodit za rabínem.“
500 let hebrejského knihtisku v Čechách a na Moravě**

6. prosince 2012 – 28. února 2013

**Židovské muzeum v Praze – Galerie Roberta Guttmanna
U Staré školy 3, Praha 1
otevřeno denně kromě sobot a židovských svátků 9-16.30 hod
www.jewishmuseum.cz**

Více informací a fotografie:

Jana Havlíková

T: 222 749 281, M: 603 867 285

E: jana.havlikova@jewishmuseum.cz